

purposive management imposes strict regulation on all systems of public education. Each of its steams has its own conditions of operation.

References:

1. Ribbins, P. (1985). Organisation theory and the study of educational institutions, in M. Hughes, P. Ribbins and H. Thomas (eds.). *Managing Education: The System and the Institution*, Holt.
2. www.igi-global.com. (n.d.). *What is Management Education | IGI Global*. [online] Available at: <https://www.igi-global.com/dictionary/developing-a-quality-management-systems-framework-for-business-management-institutes/17769>
3. fayllar.org. (n.d.). *Ta'limni boshqarish tizimlari va ularning interaktiv imkoniyatlari*. [online] Available at: <https://fayllar.org/talimni-boshqarish-tizimlari-va-ularning-interaktiv-imkoniyatl.html> [Accessed 21 Nov. 2022].

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-277-7-229>

DOCTORATE ON THE DEVELOPMENT OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE PREPARATION OF FACSIMILES IN AUXILIARY PROFESSIONS

ДОЦЬЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДОПОМОГАЮЧИХ ПРОФЕСІЙ

Tovstukha O. M.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Special and Inclusive Education
Taras Shevchenko National University
of Luhansk
Lubny, Ukraine*

Товстуха О. М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри спеціальної
та інклюзивної освіти
Державний заклад «Луганський
національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Лубни, Україна*

Процес цифровізації та інформатизації поглинив усі верства сучасного суспільства, наслідком стала зміна традиційних поглядів на перелік умінь та навичок фахівців у різних напрямках людської

діяльності, у тому числі й фахівців допомагаючих професій (психологи, спеціальні педагоги, соціальні педагоги, соціальні працівники). У зв'язку з цим, перед вищою школою постало ще одна завдання – формування знань та умінь у застосуванні загальних принципів вибору та використання загального та спеціального прикладного програмного інструментарію для вирішення професійних завдань майбутніми фахівцями.

З урахуванням постійного розвитку комп'ютерних технологій та їх включення до сфери вирішення професійних завдань підготовленість фахівців соціальної роботи, соціальної педагогіки, психології, спеціальної освіти до використання таких технологій виявляється у рівні сформованості їх комп'ютерної компетентності як складової професійної компетентності. У зв'язку з цим, одне з пріоритетних завдань вищої освіти полягає в підготовці майбутніх фахівців допомагаючих професій, які не тільки володіють крім сукупності загальних і спеціальних професійних знань, умінь і навичок, необхідних для даної освітньої програми, але і здатні активно використовувати арсенал інформаційних і комп'ютерних засобів, що постійно оновлюються, адекватно включаючи їх у свою професійну діяльність.

Усі фахівці допомагаючих видів професійної діяльності здійснюють практичну діяльність, яку досить складно уявити без використання інформаційно-комп'ютерних технологій, оскільки це дозволяє зробити роботу фахівця більш продуктивною та ефективною. Використання ІКТ органічно доповнює традиційні форми роботи психолога, соціального педагога, корекційного педагога, розширюючи можливості організації взаємодії з клієнтами та іншими учасниками освітнього процесу.

Напрямами застосування інформаційних технологій під час підготовки фахівців допомагаючих професій можуть бути: формування довідкових систем та баз даних, використання комп'ютерних тестів, підготовка та друк бланків, складання діаграм, креатор (конструктор) тестів, комп'ютерна діагностика, моделювання психічних, соціальних, соціально-психічних процесів та явищ ще на етапі дослідження, статистичний аналіз результатів, автоматизація обробки первинних даних [4].

Тому застосування інформаційних технологій та відповідного програмного забезпечення сьогодні значно спрощують процедури збору, обробки та аналізу педагогічних, соціально-педагогічних,

соціально-психологічних даних, складання звітів, презентацій, особливо на основі комп'ютерної діагностики.

Перевагами використання ІКТ у професійній діяльності фахівців допомагаючих професій є:

- 1) підвищення ефективності роботи за рахунок швидкості обробки даних та отримання результатів різноманітних методів дослідження;
- 2) звільнення від трудомістких рутинних операцій;
- 3) скорочення часу та підвищення якості аналізу результатів;
- 4) можливість зберігати великі за обсягом данні (акти, протоколи, бланки) на хмарних сховищах, тим самим, мати доступ до них у будь-який час доби та міста геолокації;
- 5) систематичне накопичення, зберігання та передача мережевими каналами великих масивів інформації;
- 6) доступ до спеціалізованих інформаційних ресурсів через локальні та глобальні комп'ютерні мережі;
- 7) реалізація методології штучного інтелекту (наприклад, експертних систем);
- 8) можливість моделювати такі життєві ситуації, які не можна побачити у повсякденному житті;
- 9) пошук в Інтернеті електронних підручників, навчальних посібників, наукових статей, результатів дослідження;
- 10) обмін з колегами інформацією за допомогою електронної пошти;
- 11) участь у професійних чатах тощо [2; 4].

Альтернативою звичним формам надання психолого-педагогічної допомоги (семінари, тренінги, інформаційні лекції) можуть стати:

- інформаційні стенди адресовані здобувачам вищої освіти, батькам, учителям, вихователям, асистентам, які містять матеріали з проблем дитячого розвитку, статті та публікації з соціальної педагогіки, соціальної роботи, психології, спеціальної психології, корекційної педагогіки;
- допомога фахівців допомагаючих професій у вигляді on-line консультації, вебінарів, порад психолога, соціального педагога, соціального працівника, спеціального педагога;
- мережеві соціально-психологічні, педагогічні, соціально-педагогічні проекти для клієнтів або учасників освітнього процесу в залежності від специфіки роботи фахівця;
- відеофільми, відео сюжети, медіа презентації, у тому числі власної розробки, які можна використовувати під час роботи з клієнтом;

– розвиваючі психологічні тренажери, які націлені на насамперед на розвиток якоїсь конкретної властивості, якості чи навички [1; 4].

Сьогодні більшість частина здобувачів вищої освіти навчається дистанційно або в змішаному форматі, максимально використовуючи цифрові технології, це не тільки наслідок соціально-політичної ситуації, яка має місце в Україні. Це вимога сучасного світу, адже це дозволяє істотно збільшити можливості аналізу та переробки інформаційних даних у різних дослідженнях та суттєво спрощує роботу фахівців допомагаючих професій. Без використання новітніх інформаційних технологій робота психолога, соціального педагога, соціального працівника, спеціального педагога буде не такою результативною, а тому в сучасному світі цим спеціалістам не обійтися без інформаційних систем, які міцно увійшли в життя людства.

Література:

1. Дакалюк О. О. Інформаційно-комунікаційні технології як засіб активізації самостійної роботи студентів в умовах дистанційного навчання. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. праць. Вінниця : ТОВ «Друк плюс», 2020. Вип. 58. С. 35–48.
2. Дітковська Л. А. Інформаційно-комунікаційні технології у фаховій підготовці соціальних працівників. *Зб. наук. праць Хмельницького ін-ту соц. технол. ун-ту «Україна»*. Хмельницький : ХІСТ, 2013. № 7. С. 78–81.
3. Логвіненко В. ІКТ-компетентність та ІКТ-компетенція майбутнього фахівця. *Теорія і практики навчання і виховання* : наук. журнал. 2013. № 7/3. С. 121–130.
4. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навчальний посібник / за заг. ред. Ю. Г. Носенко. Полтава : ПУЕТ, 2018. 261 с.
5. Хміль Н. А. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності соціального педагога. URL: <http://www.sworld.com.ua/konfer26/867.pdf> (дата звернення 17.11.2022).